

Λεκτικές πράξεις

Το εαρινό εξάμηνο του 2005 το σεμινάριο *Ζητήματα Φιλοσοφίας της Γλώσσας* θα είναι αφιερωμένο στη θεωρία των *λεκτικών πράξεων* (speech acts). Στη διάρκεια του σεμιναρίου θα διαβάσουμε το κλασικό βιβλίο του J. L. Austin, *How to Do Things With Words*, 2^η έκδ., επιμ. J. O. Urmson & M. Sbisà, Oxford: Oxford University Press, 1975 (ελληνική μτφ.: *Πώς να κάνουμε πράγματα με τις λέξεις*, πρόλογος-μτφ. Α. Μπίστης, επιμ.-απόδοση όρων-επίμετρο: Χ. Χρόνης, Αθήνα: Εστία, 2003), το άρθρο του Austin «Επιτελεστικές εκφορές», μτφ. Σπ. Πετρουνάκος, *Δευκαλίων* 13.2-3 (1995), σσ. 215-230, καθώς και εκτενή αποσπάσματα από το *Το μπλε και το καφέ βιβλίο* του L. Wittgenstein, μτφ. Κ. Κωβαίος, Αθήνα: Καρδαμίτσα, 1984. Θα παρουσιάσουμε επίσης τη θεωρία των λεκτικών πράξεων του J. R. Searle, όπως διατυπώνεται κυρίως στο *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*, Cambridge: Cambridge University Press, 1969.

Χρήσιμες συνόψεις της θεωρίας των λεκτικών πράξεων: σε όλα τα εγχειρίδια *Πραγματολογίας*, όπως του S. C. Levinson, *Pragmatics*, Cambridge: Cambridge University Press, 1983, σσ. 226-283. Συναφείς πραγματολογικές μελέτες περιέχονται στις ακόλουθες περιοδικές εκδόσεις: *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* (περιοδική έκδοση του Τομέα Γλωσσολογίας του Α.Π.Θ., 1981-) και *Γλωσσολογία* (περ. Γενικής και Ιστορικής Γλωσσολογίας του Τομέα Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, 1982-). Κλασικά κείμενα θεωρίας των λεκτικών πράξεων: σε όλα τα ανθολόγια κειμένων φιλοσοφίας της γλώσσας, όπως του A. P. Martinich, επιμ., *The Philosophy of Language*, 2^η έκδ., Oxford: Oxford University Press, 1990, σσ. 103-186. Μεταφράσεις σημαντικών άρθρων, μεταξύ των οποίων των Austin και Searle για τις λεκτικές πράξεις, έχουν δημοσιευτεί στο περ. *Δευκαλίων* (σειρά α', τεύχη 1, 15/17, 25/26, 27/28, 30, 31, 37, σειρά β' τεύχη 11/1, 13/2-3 κ.α.). Ποικίλη βιβλιογραφία διάσπαρτη στο Ίντερνετ.

Η αξιολόγηση γίνεται αποκλειστικά βάσει της *ατομικής* εργασίας που θα υποβάλετε. Η εργασία σας μπορεί να είναι δύο ειδών:

- *εξηγητική εργασία*: ανάλυση του εγχειρήματος του J. L. Austin· σύγκριση με τη θεωρία του J. R. Searle· κριτική στο εγχείρημα του Austin, λ.χ. από τον Pierre Bourdieu, *Γλώσσα και συμβολική εξουσία*, μτφ. Κ. Καψαμπέλη, εισαγωγή: Ν. Παναγιωτόπουλος, Αθήνα: Καρδαμίτσα, 1999· ή από τον Jacques Derrida, *Marges de la Philosophie*, Paris: Minuit, 1972, σσ. 365-93 ("Signature Event Context", μτφ. S. Weber & J. Mehlman, *Glyph* 1, 1977, σσ. 172-197, με απάντηση του J. R. Searle, "Reiterating the Differences: A Reply to Derrida", *Glyph* 1, 1977, σσ. 198-208, και ανταπάντηση του Derrida, "Limited Inc a b c ...", μτφ. S. Weber, *Glyph* 2, 1977, σσ. 162-254· βλ. και Stanley Cavell, *Philosophical Passages: Wittgenstein, Emerson, Austin, Derrida*, Oxford: Blackwell, 1995, σσ. 42-90)
- *εφαρμοσμένη εργασία*: ανάλυση -σε βάθος- συγκεκριμένων λεκτικών πράξεων (λειτουργίες της ερώτησης, της διόρθωσης, της παράφρασης, της επεξήγησης, του υπαινιγμού, της ειρωνείας, της φημολόγησης, της εξομολόγησης κλπ.)· ανάλυση -κατά πλάτος- συγκεκριμένων ομιλιακών συμβάντων (ομιλίες επί ακροατηρίου: κηρύγματα, διαλέξεις, πολιτικές ομιλίες, «ελεύθερες» συνομιλίες, κυκλικές συνομιλίες: συνεδριάσεις, συνελεύσεις, υποστηρίξεις διατριβών, γλωσσικές τελετουργίες: ορκωμοσίες, στρατιωτική αναφορά, απαγγελίες προφορικά εκφερόμενου γραπτού λόγου: εκφωνήσεις δελτίων, συνοδευτικά σχόλια: όπως στις μουσικές εκπομπές, τηλεφωνικές συνομιλίες, νέες μορφές συνομιλίας: chat κλπ.)· συνδυασμός των παραπάνω.